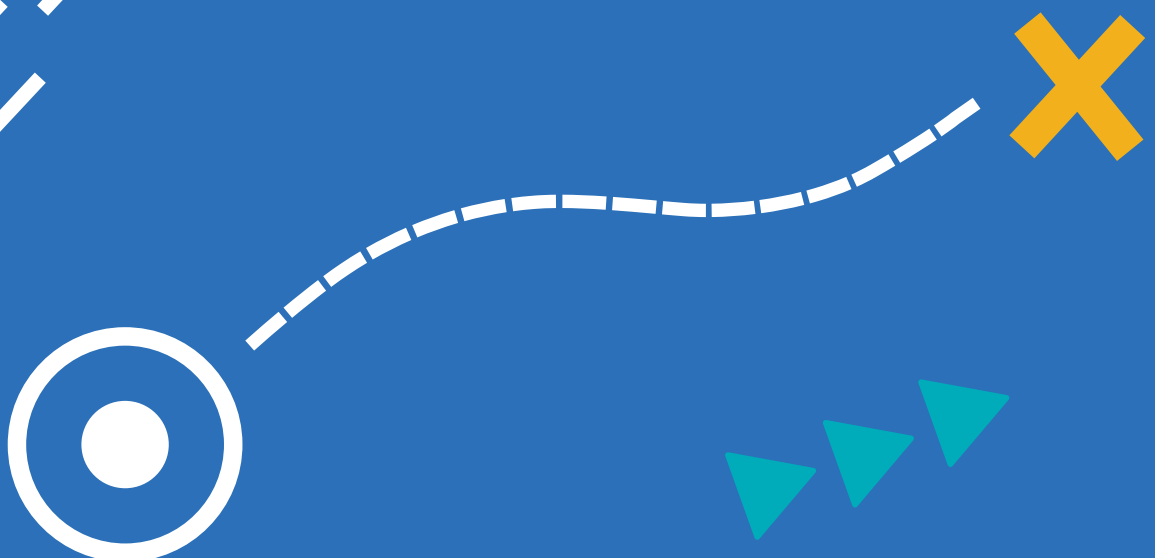

RÄNNE JA MEEDIA

RÄNDETEEMALINE TUNNIKAVA

RÄNNE JA MEEDIA

Vanuseaste	III kooliaste, gümnaasium
Ainelõiming	<ul style="list-style-type: none"> - Ühiskonnaõpetus, I kursus - Ühiskonnaõpetus, II kursus - Eesti keel, I kursus „Meedia ja mõjutamine“ - Eesti keel (III kooliaste)
Õpitulemused	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teab ja analüüsib tunnuseid, mis on omased uudisele, arvamusele ja valeuudisele; - mõistab, kuidas meediat kriitiliselt jälgida ning miks see on oluline; - mõistab, miks on oluline rändeteemade tasakaalustatud käsitus meedias.
Kestliku arengu eesmärgid	<p>4. eesmärk: tagada kõikidele kaasav ja kvaliteetne haridus ning elukest-va õppe võimalused</p> <p>8. eesmärk: edendada kaasavat ja jätkusuutlikku majanduskasvu ning tagada kõigile inimväärne töö</p> <p>10. eesmärk: vähendada ebavõrdsust riikide sees ja riikide vahel</p> <p>11. eesmärk: muuta linnad ja asulad kaasavateks, turvalisteks ja jätku-suutlikeks</p> <p>17. eesmärk: elavdada ülemaailmset partnerlust jätkusuutliku arengu nimel</p>
Tunni pikkus	75 min
Meetodid	<ul style="list-style-type: none"> - Video vaatamine - Individuaalne töö - Paaristöö - Arutelu - Analüüs - Internetiotsing
Õppevahendid tunni läbiviimiseks	<ul style="list-style-type: none"> - Õpetajal ja õpilastel on internetiühendusega arvuti/mobiiltelefonid - Projektor - Kõlarid
Kommentaar tunnikavale	<p>„Aktiivne rühmatöö töötoas aitab rändeteemalist meediat paremini mõista ja edaspidi arukalt tarbida,“ Anne Kraubner, Tamsalu Gümnaasiumi kursuse „Globaliseeruv maailm“ ning inglise keele õpetaja</p>

**Sissejuhatav
tegevus
(15 min)**

- ▶ Küsige õpilastelt sissejuhatuseks:
  - Millised on viimased rändega seotud uudised või arvamused, mida nad on meedias märganud?
  - Kas meedia käsitleb rändega seonduvat tavaliselt positiivselt, neutraalselt või negatiivselt? Miks see nii võib olla?
- ▶ Paluge õpilastel paarides arutleda teemal „Mida on vaja silmas pidada, et meediat kriitiliselt hinnata?“. Laske paaridel oma tähelepanekuid kogu klassiga jagada ja pange olulisemad märksõnad tahvlile kirja.
- ▶ Arutelu juhtimiseks võite kasutada allolevat nimekirja. Vajadusel suunake õpilaste tähelepanu allolevatele meedia kriitilise analüüsi nõuannetele.
- ▶ Vaadake klassiga ERR Novaatori portaalist arvamuse, uudise ja valeuudise teemalisi videoklippe
  - „Kuidas valeuudist ära tunda?“ (03:00):
<https://novaator.err.ee/1068188/kuidas-valeuudist-ara-tunda>
  - „Mis vahe on faktil ja arvamusel?“ (02:23):
<https://novaator.err.ee/1068969/mis-vahe-on-faktil-ja-arvamusel>.
- ▶ Õpilased panevad videoid vaadates kirja märksõnad, mis aitavad neil arvamust, uudist ja valeuudist ära tunda ja eristada. Pärast videote vaatamist paluge õpilastel kirjapandud märksõnu loetleda.
- ▶ Kuvage ekraanile järgmised soovitusel meediaartiklite kriitiliseks analüüsiks. Arutlege, kas klassi välja pakutud märksõnad katavad kõik allpool välja toodud aspektid või on seal olulist lisainfot.
- ▶ Meedia kriitiliseks jälgimiseks pane tähele:
  - Kellest on jutt?
  - Kelle seisukohad on tekstis esitatud ehk keda peetakse kõnelemisvääriliseks?
  - Keda intervjueritakse?
  - Kes saab ise rääkida, keda refereeritakse?
  - Kellest ei räägita?
  - Milline on pealkirja tähendus?
  - Kas pealkiri vastab täpselt teksti sisule või moonutab üldist pilti?
  - Kuidas fotode abil kujundatakse hoiakuid?
  - Millise üldpildi moodustavad pealkiri, tekst ja foto?

Allikas: Siiri Liiva (Eesti Päevalehe ja Delfi ajakirjanik)

**Iseseisev töö
(25 min)**

- ▶ Paluge õpilastel otsida telefoni abil (kas üksi või paaris) üks rändega seotud uudislugu. Selleks võib välja valida mõne huvipakkuva meediaportaali (või kasutada Google'i otsimootorit) ning teha otsingu märksõnaga „ränne“, „migratsioon“ vm. Selgitage, et ülesanne on otsida uudiseid, mitte arvamusi. (Soovi korral võib õpetaja siinkohal ka ise eelnevalt rännet kajastavatest päevakajalistest artiklitest valiku teha.) Paluge õpilastel otsida artikleid erinevatest meediaväljaannetest, nt ERR, Postimees, Delfi, Diplomaatia, Objektiiv jms. Tuletage õpilastele meelde, et mitmetel väljaannetel võib olla *online*-artiklite lugemine tasuta ning sel juhul valida tasuta platvormid.
- ▶ Paluge õpilastel vastata ekraanil kuvatud küsimustele ning mõelda, kas tegu on neutraalse, negatiivse või positiivse tonaalsusega uudisega. Kas mõne valitud artikli puhul oli tegu ka valeuudisega? Kuidas õpilased selle ära tundsid?
- ▶ Kas sündmuste kirjeldamisel tuginetakse faktidele või arvamustele?
- ▶ Kui õpilased on küsimustele vastanud, paluge mõnda uudist kogu klassile lühidalt tutvustada ning selgitada, kuidas küsimustele vastati ning kas õpilaste hinnangul käsitletakse rännet tasakaalustatult.

**Kokkuvõte
(20 min)**

Küsi kogu klassilt:

- Mida soovitaksite ajakirjanikele, et luua rände teemadel tasakaalustatud uudislugusid? Millistele omadustele peaksid tasakaalustatud rändeartiklid vastama? Näiteks: erinevad vaatepunktid on esindatud ja välditakse valeinfot.
- Miks võib meedias esineda rändest kallutatud käsitlusi?
- Miks on oluline, et rände (ja ka teiste) teemade käsitlus meedias oleks tasakaalustatud?
- Mis on kõige olulisem, mida tänasest tunnist õpiti?

**Võimalikud
lisategevused**

- ▶ Vaadake MTÜ Mondo rändekooli videot [„Ränne ja avalik arvamus“](#) ning lugege sellega seonduvat taustamaterjali.
- ▶ Arutlege rändeteemaliste artiklite ja vaadatud video põhjal, kuidas võiks need lood mõjutada avalikku arvamust. Kelle arvamus selline sisu mõjutada võiks ja mis tingimustel? Kas see mõjutab üksnes avalikku arvamust või ka rändeteemalisi hoiakuid või lausa alusväärtusi?
- ▶ Leidke mõni rändeteemat puudutav avaliku arvamus küsitlus ning arutlege, millised tegurid võisid tulemusi mõjutada – näiteks, mis rolli mängisid teie hinnangul ühiskonnas üldiselt levinud hoiakud või sügavam kultuurikogemus, mis rolli selle aja taustasündmused, meediakajastus, inimeste vahetud kogemused, ja küsimuse sõnastus.

KULTUURIMINISTEERIUM

Rändeteemalised tunnikavad on välja töötatud projekti „Jagatud teekonnad“ raames, mida kaasrahastavad Euroopa Komisjon, Kodanikuühiskonna Sihtkapital, Eesti Kultuuriministeerium ja Eesti Välisministeerium arengu- ja humanitaarabi vahenditest.